

STADT EN LANDE VAN BREDA

Zo luidde Thomas Ernst van Goor in 1744 zijn beroemde boek over Breda in. 'Beschryving der Stadt en Lande van Breda'. Als Bredase schilder, met mijn atelier in de oude binnenstad, heb ik natuurlijk, net als Van Goor, destijds, een enorme band met de stad en de mensen die de stad maken. Voor Issue neem ik je daarom mee naar de spelonken van de stad, maar ook naar die van de gehuchten, dorpen en plaatsen uit de omgeving. Op zoek naar antwoorden op de vraag of deze streek weerbaar is voor de toekomst.

Door: Roeland van der Kley
www.atelierroelandvanderkley.nl

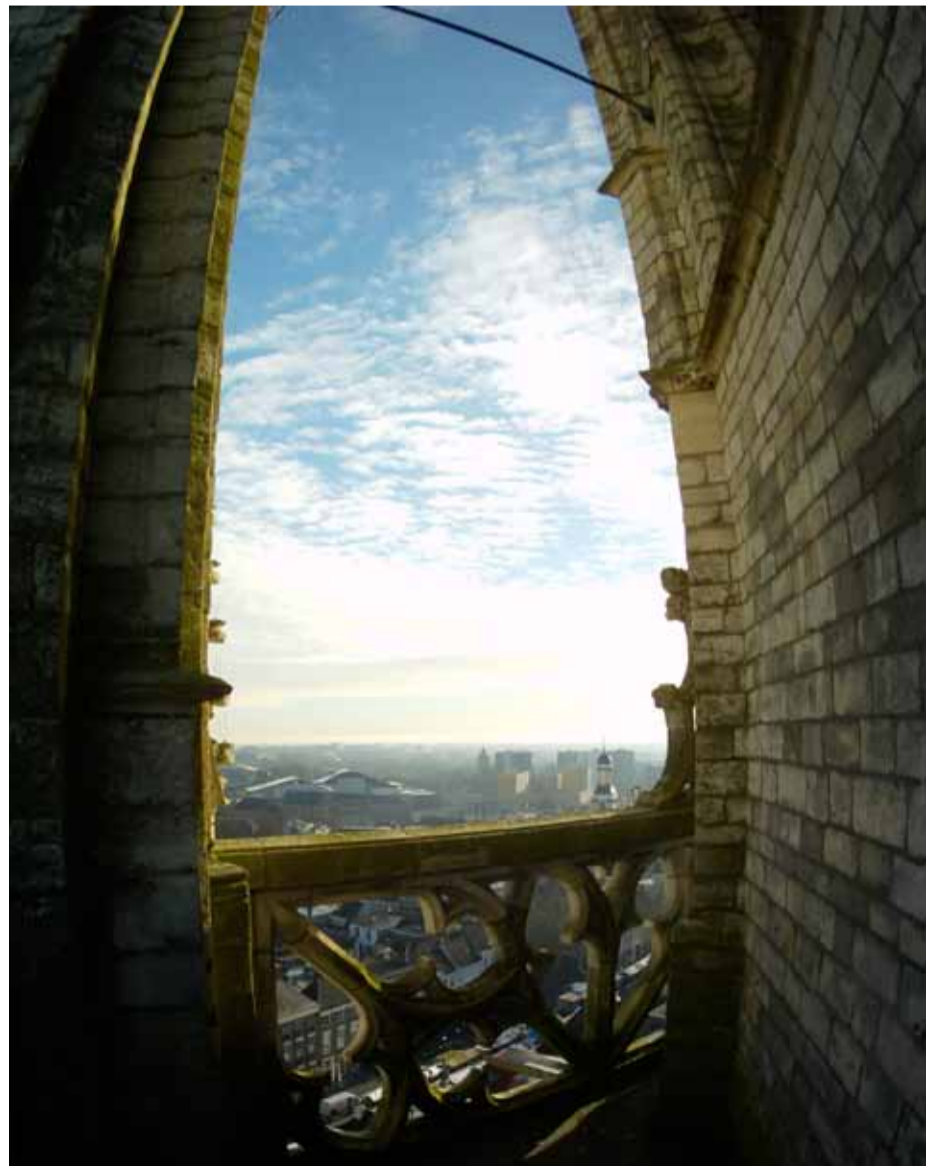
Want dat de komende 20 jaar er heel anders uit gaan zien als de afgelopen 20 jaar zal iedereen ondertussen wel duidelijk zijn. Hoe het er uit zal gaan zien weet niemand exact te vertellen. Maar ik ga een poging doen. Ik geloof dat het leven mooier, beter en intenser wordt. De menselijke maat komt weer aan zet. Collectiviteit keert terug en de kracht van de lokale gemeenschap staat centraal.

Resilient City

Als we de geleerden moeten geloven zullen steden straks meer op zichzelf zijn aangewezen. Net als vroeger. Toen werd alles in, en om, de stad gemaakt wat men nodig had. Van bier tot lucifers en van hoeden tot brood. Resilient city heet zo iets tegenwoordig. Het is een Engels woord voor 'weerbare stad'. Het betekent dat steden zelfvoorzienend gaan worden omdat het in de toekomst lang niet zo zeker is dat het kropje sla uit Egypte nog op tijd in de supermarkt kan komen. En al helemaal niet meer voor die paar centen die we er nu voor betalen.

Noodklok

We zullen dus na moeten gaan denken of onze streek daar klaar voor is. Of wij weer in staat zijn om een kropje sla gewoon bij de teler uit de eigen omgeving te halen i.p.v. uit Egypte. Want als dat niet kan dan moeten we de noodklok gaan luiden. Maar voor het zover is wil ik weten of wij wel over een noodklok beschikken en of zo'n ding het nog doet. Daarom ga ik nog snel even langs bij Jaques Maassen, de beiaardier van de Grote Kerk van Breda. Vlak voordat hij met pensioen gaat. Want dat is de man die alles van klokken afweet. Dus ook van onze eigen Bredase noodklok die tot ver in de omtrek te horen moet zijn.

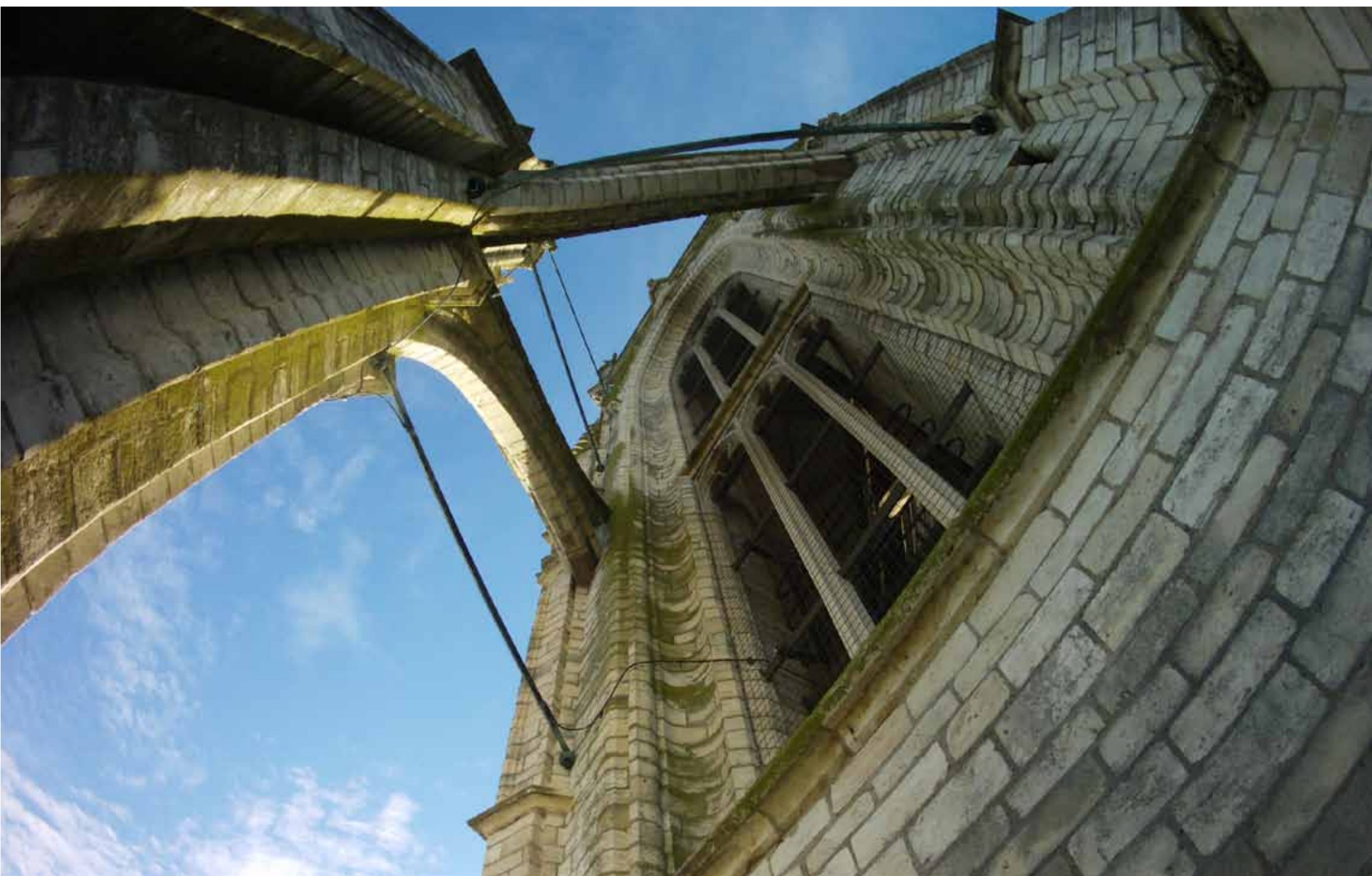

Klokkenluider

Ik tref Jacques juist op het moment dat hij zijn laatste marktbespeeling geeft. De Kerk loopt vol journalisten, gasten en hoogwaardigheidsbekleders. Ver boven mijn hoofd hoor ik de klokken van het carillon en buiten op de markt blijven mensen een moment staan luisteren naar de laatste klanken van onze stadsbeiaardier. Ik doe eerbiedig met hen mee en ik voel me eens te meer betrokken bij mijn stad en de mensen die de stad maken. Zoals Jacques Maassen. Maar ook de mensen om me heen. Marktkooplui, klanten, passanten en slenteraars.

Torenhoog

Maar ik heb ook een missie en ik loop door. De Kerk in, naar achteren. Daar zit een klein deurtje dat toegang geeft naar de lange, oude stenen wenteltrap naar boven. Hoog in de toren, ter hoogte van de wijzerplaten van de vier klokken die de tijd aangeven, zit Jacques te spelen. Zijn zoon, Paul, neemt vandaag het stokje van zijn vader over en is daarmee de vierde generatie Maassen's die voor ons het carillon gaat bespelen.

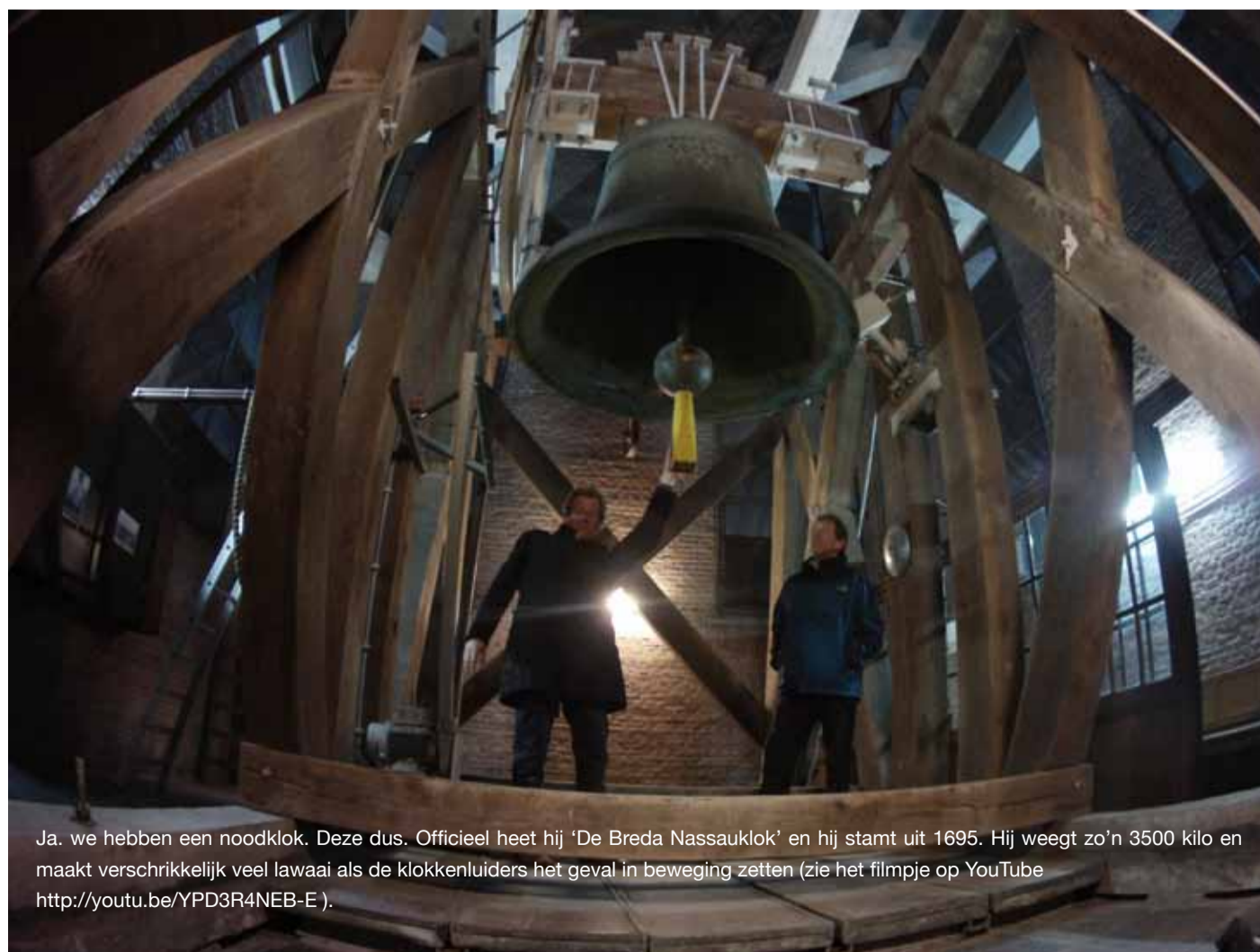

Het walhalla van Jacques Maassen, hoog bovenin de toren. Op het moment van schrijven zit hij daar te spelen op het carillon. De raampjes zijn beslagen en om mij heen hoor het het oorverdovende lawaai van de klokken.

Door hart en ziel

Het is nu niet de juiste dag om moeilijke vragen te stellen maar ik loop toch naar boven en tref daar een bont gezelschap van persfotografen, journalisten, televisie-teams en bewonderaars aan die eerbiedig staan te luisteren onder een oorverdovend lawaai van de grote bronzen klokken, recht boven onze hoofden, die het laatste spel van Jacques over de stad uit donderen. Op deze hoogte dreunen de klokken door hart en ziel en beleef je het spel alsof je al in de hemel bent.

Ja, we hebben een noodklok. Deze dus. Officieel heet hij 'De Breda Nassauklok' en hij stamt uit 1695. Hij weegt zo'n 3500 kilo en maakt verschrikkelijk veel lawaai als de klokkenluiers het geval in beweging zetten (zie het filmpje op YouTube <http://youtu.be/YPD3R4NEB-E>).

Grote Bom

En ondanks alle commotie, hoog boven de daken van de stad, krijg ik Jacques te spreken. 'Hebben wij een noodklok?' Jacques gebaard naar een etage lager. Daar horen, en voelen, we het zware bronzen geluid van de grootste klok van de Grote Kerk. Praten heeft geen zin. Je kunt echt niemand meer verstaan. Dit enorme zware geluid is het geluid van de noodklok die speciaal voor deze gelegenheid, door maar liefst vier echte klokkenluiders, geluid wordt ter afscheid van Jacques. Ik ben gerustgesteld. Ik spreek met Jacques af om de volgende dag, als de rust weer een beetje is teruggekeerd, met hem over deze klok te praten.

Overgeluid

De volgende dag ben ik rond het middaguur weer in de Kerk. We hebben een noodklok en ik hoor nu van Jacques dat die klok tot ver in de omtrek te horen is. Maar de klok wordt niet alleen geluid als er nood is. Ook als de koning voor de poort staat of als er een belangrijke persoon is overleden. Zoals bij de begrafenis van Prins Claus, Prinses Juliana en die van Prins Bernard. Dan wordt de klok 'overgeluid', zoals dat heet. Uren lang sleuren klokkenluiders zich dan in het zweet om konde te doen van zo'n bijzondere gebeurtenis.

Bijzonder genoeg

Ik snap meteen dat de noodklok, of Grote Bom, zoals hij in de volksmond heet, niet geluid zal worden als de kropjes sla uit Egypte de schappen van de supermarkt niet meer weten te bereiken. Dat staat dan gewoon in de krant, als men dat belangrijk genoeg vindt tenminste. Waarschijnlijk zal niemand er om malen en de sla gewoon weer uit de eigen streek gaan betrekken. Of zelf gaan kweken, natuurlijk.

Toekomstmuziek

Jacques Maassen heeft dan nu wel afscheid genomen maar hij verklapt me nog wel dat hij ook in de toekomst voor ons zal blijven spelen als hij, bijvoorbeeld, zijn zoon moet vervangen. Zijn eigen vader deed dat ook als hij eens een keer niet kon. Maar er komt een dag dat hij de lange, stenen, wenteltrap naar boven niet meer zal afleggen. De vierde generatie Maassen neemt het dan echt van hem over.

